

ծանր չեմ, դուն ալ աչքիս ուժով
կ'երևնաս :

ԿՈՅՐ

Փառք Լստուծոյ, բաւական ոյժ
ունիմ :

ԿԱՂ

Ուրեմն գիտե՞ս ինչ կ'ընենք . դուն
զիս ուսիդ վրայ կ'առնես կը տանիս ,
ես ալ քեզի ճամբան կը ցուցընեմ .
ասանկով ինչուան քաղաքը կը հաս-
նինք :

ԿՈՅՐ

Քաղաքը դեռ որչափ հեռու է :

ԿԱՂ

Շատ հեռու չէ . ասկէ կը տես-
նուի :

ԿՈՅՐ

Երանի՛ քեզի որ կը տեսնես . ես
տասը տարի է որ չեմ տեսած : Ու-
րեմն շուտ ընենք , ատեն չանցընենք .
տուած խորհուրդիդ խօսք չունիմ :
Ուր ես , տեսնեմ . կեցիր , ես չորս
ոտքի վրայ գամ, դուն ալ կամացուկ
մը շալակս ելիր :

ԿԱՂ

Վիչ մը գէպ 'ի աջ դին ծռէիր :

ԿՈՅՐ

Ընէ՛կ է :

ԿԱՂ

Վիչ մըն ալ : — Հա սանկ : —
Թաւերս ալ ուտերուդ երկու գիէն
վար կը կախեմ : — Հիմա կրնաս ոտք
ելլել :

ԿՈՅՐ

Լհա ելայ : Թաւունի մը չափ ծան-
րութիւն հագիւ ունիս — կ'ըսէ , ու
կը սկսի քալել :

Շուտ մը ճամբայ կ'ելլեն , և մէկ
քառորդի մէջ քաղաքը կը հասնին :
Կոյրը զկաղը կ'առնէ կը տանի ին-
չուան անոր տունը . տնեցիքը տես-
նելուն պէս շատ կ'ուրախանան , ու

կուրին շնորհակալ կ'ըլլան , զինքն ալ
կ'առնեն կը տանին ինչուան իր բնա-
կարանը :

Լսանկ աս երկու խեղճերը մէկ-
մէկու օգնելով երկուքն ալ ազատե-
ցան . թէ որ աս բանս չընէին , երկու-
քն ալ բոլոր գիշերը ճամբուն վրայ
պիտի մնային :

Կոյն բանը կը պատահի նաեւ ամէն
մարդու : Սովորաբար մէկուն չունե-
ցած կատարելութիւնը մէկալը կ'ու-
նենայ . ան բանն ալ որ ասիկայ չկը-
նար ընել , անիկայ կ'ընէ : Լսապէս
մէկմէկու օգնելով , բանի մը կարօ-
տութիւն չենք ունենար . ընդհակա-
ռակն , թէ որ իրարու չօգնենք , ա-
մէնքնիս ալ նոյն թշուառութիւն կը
քաշենք : Լս բարոյականէն ուրիշ
շատ խելք սորվելու խրատներ ալ կըր-
նայ առնել կարգացողը , որ մենք իրեն
կը թողունք :

Տարւոյն վերջի օրը :

ՏԱՐՈՒԱՆ վերջը քանի որ կը մօ-
տենայ՝ միտքս քանի մը բան կ'իյնայ
որ թէպէտ ամենահարկաւոր բաներ
են , բայց մեղք որ ինչպէս պէտք է նէ
խելքս չեմ կրնար ասոնց տալ : Որ-
չափ հարկաւոր բան է մտածելը թէ
կեանքս ինչպէս կարճ է : Ուրեմն այս
օր սկսիմ քննութիւն մը ընել թէ
օրերս ինչպէս անցուցեր եմ . և թէ-
պէտ գիտեմ որ աս քննութիւնը ին-
ծի խոնարհութե՞ ու ամբնալու պատ-
ճառ պիտի ըլլայ , բայց զեն չտար :

Երբ մէկէն գիմացս կ'ելլեն ան օ-
րերնոր աղէկ անցընելը իմ ձեռքս չէր :
Տարւոյն մէջ որչափ ատեն անցուցեր
եմ ուտելու , խմելու , քնանալու , վեր-
ջապէս մարմնոյս որ և իցէ պիտոյքը
հոգալու : Որչափ ատեն անցուցեր եմ
անօգուտ բաներու , և մէկ պտուղ մը
չեմ քաղած իմ անմահ հոգւոյս հա-
մար : Որչափ ատեն անցուցեր եմ որ
միտքս ալ չեմ կրնար բերել . ուստի

պարապ տեղը անցուցեր եմ: Եւ այս պէս մէյմը անցուցած տարուանս վրայ աչքս դարձրնելուս պէս, կը տեսնեմ թէ օրեր ամիսներ անցուցած եմ որ աս հողեղէն մարմնոյս մէջ բնակող անմահ հոգւոյս համար օգուտ մը չեն ըրած: Եւ անկ ըլլալով կրնամ ես ըսել թէ այսչափ ատեն ալ ինչ պէս որ պէտք էր ապրեցայ ու ճշմարիտ կեանք անցուցի: Եւ յայտնի է որ 365 օրուան մէջ 50 օր հազիւ կ'ելլէ որ կարենամ ըսել թէ աս օրերը իմն են, և կրնամ իմ հոգւոյս մեծա մեծ բարեացը համար գործածել՝ ու յաւիտենական երջանկութիւնը վաստակիլ:

Եւ աւելցած օրերն ալ որչափ պակսեցան իմ յանցանքներովս. քանի՞ քանի օրեր մոլութիւն ու մեղքերով փճացուցի: Ողորմած Եւ, աս ինչ ամօթ ու պատկառանք է որ աս մտածութիւնը կը բերէ ինծի: Դուռն քու հայրական սիրովդ որչափ ժամանակ տուիր ինծի որ անոնցմով յաւիտենականութիւնը վաստակիմ. ես անոնք իմ անմտութեամբս, ու ապերախ տութեամբս փճացուցի. ափսոս ինծի, ան անգին ժամանակս քեզմէ հեռանալու բանեցուցի: Եւ գիտէ որչափ ժամանակ աշխարհային ունայն բաներու և սուտ զուարճութիւններու զոհեցի. որչափ ժամանակ անմաքրութեամբ, նախանձով, բասբասանքով և ուրիշ ախտերով գէշ գործածեցի, որ յայտնի կը ցուցնեն թէ ոչ զքեզ սիրեր եմ և ոչ եղբայրս. ո՞ր գիտէ թէ նաև քու նախախնամութեանդ դէմ չկեցայ, ու քու կին կամացդ դէմ չըրի, ընկերութեան ու եկեղեցւոյ խռովութեան պատճառ չեղայ: Եւ երջապէս ինչ արագութեամբ որ կը թռչին կ'անցնին վայրկեանները, ժամերը, նոյնպէս կ'անցնի տարին ալ ու չենք իմանար. և սակայն մէկ

տարին որչափ մեծ բան է մարդու մը համար՝ որուն կեանքը, ժամերով չափուած է:

Եւ դեռ տարւոյն վրայ լաւ մը չմտածած՝ վերջը հասեր եմ, նորէն ետ դառնալու ճար չկայ. թէ որ տարին իմ հոգւոյս փրկութեանը համար անցուցած ըլլայի՝ անոր ետ դառնալուն չէի փափաքէր. բայց հիմա որ աղէկ կը տեսնեմ թէ այսչափ միջոցին խիստ քիչ կտորը հոգւոյս համար անցուցեր եմ, ձեռքէս գար նէ գէշ կերպով անցուցած ժամանակս ետ կը կանչէի: Փո՛ւճ՝ մտածութիւն, անսօգո՛ւտ փափաք. աս տարին թէ բարի գործքերով և թէ չար գործքերով անցաւ լմնցաւ ու յաւիտենականութեան մէջ ընկղմեցաւ, ետ դառնալիք չունի:

Ժամք բոպէից են ծնունդ,
Աւուրք ժամուց են գումար.
Յաւուրց տարին, յամաց դար
Գետահետի գունդագունդ:

Բայց դու միայն, բարձրեալդ Եւ անսահման,
Դարուք զնթացս ամաց չափես յաւիտեան.
Մարդ ապիկար աւուրք հաշուէ զժամանակ.
Մահ և ծնունդ նորա վայրկեան է միակ:
Քանիցս այսգոյն տեսի ես ամս արգածին
Ժիրս 'ի փախուստ, երագս 'ի դարձ վերստին.
Քանին դարձեալ տեսից. — արդեօք մի միայն:
Չեղու անցեալն. իսկ ապառնին զն' ունայն:
Մահկանացուք, աւա՛ղ, զիարդ կան անփոյթ
Խինչդեռ աւուրք ժամք և վայրկեանք սահին շոյտ.
Լոկ լուռն ըստուեր յաստիճանին ցուցանէ
Թէ համր 'ի քայլու ժամանակն անցանէ:
Մոռանայ մարդ. այլ ժամագէտն այն ըզգաստ
Ի պղծնձին զկէս գիշերոյն առնէ ազգ.
Թրուեալ գրնաց հետախաղաղ ողջ տարի
Ծածկեալ անգարձ միոյն 'ի ստուերս գիշերի:

Լ. Մ. Ա. Բ. Ն.